

BEROEPSCODE VOOR BEDRIJFSARTSEN

**NEDERLANDSE VERENIGING VOOR ARBEIDS-
EN BEDRIJFSGENEESKUNDE, oktober 1989**

BEROEPSCODE VOOR BEDRIJFSARTSEN

De ledenvergadering van de Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB) heeft in haar algemene ledenvergadering van 11-10-1989 de beroepscode voor bedrijfsartsen vastgesteld. Deze code is opgesteld door de Commissie Beroepsuitoefening en Ethiek (CBE) van de NVAB.

Uitgegaan is van de formulering van een code in een conceptnota van de Nationale Raad voor de Volksgezondheid (NRV), welke werd voorgelegd ter commentariëring aan de leden van de NVAB en aan een aantal consultants.

De hiernavolgende tekst is het resultaat van de verwerking van de ontvangen commentaren en de ervaring van de CBE-leden in een herformulering van de NRV-code toegespitst op bedrijfsartsen.

Er is geen poging gedaan om gedragsregels te formuleren ten aanzien van "aspecten in relatie tot vestiging". De vestiging van bedrijfsartsen geschiedt nl. nog steeds in dienstverband en in het kader van wettelijke bepalingen en voorschriften onder toezicht van het Directoraat-Generaal van de Arbeid. Desalniettemin komt nu reeds vrije vestiging van (geregistreerde) bedrijfsartsen voor en is het niet onmogelijk dat dit zich in de toekomst uitbreidt. Formulering van gedragsregels ten aanzien van vestiging kan derhalve beter worden uitgesteld tot zich hieromtrent meer heeft uitgekristalliseerd.

Binnen de kring van bedrijfsartsen is de betekenis van een beroepscode gelegen in een formele vastlegging van de normen en waarden waaraan bedrijfsartsen zich dienen te houden. De betekenis van gedragsregels ligt in het formuleren van een aantal elementaire regels voor het gedrag van bedrijfsartsen tijdens hun beroeps- uitoefening. Zowel beroepscode als gedragsregels zijn bedoeld als kader, als denkraam, waarbinnen iedere bedrijfsarts zelfstandig zijn/haar persoonlijke beslissingen zal moeten (leren) nemen. Immers, het werken van de bedrijfsarts is het werken binnen spanningsvelden en soms ook belangentegenstellingen. Beroepscode en gedragsregels kunnen hem/haar mogelijk hierbij een ruggesteun en leidraad bieden, maar hem/haar nooit ontslaan van de eigen verantwoordelijkheid tot het nemen van beslissingen in vaak moeilijke en ingewikkelde situaties. De beroepscode is overigens niet alleen een leidraad voor de beroepsgroep maar is ook bedoeld als referentie voor de relevante omgeving van de bedrijfsarts, met name werkgevers en werknemers.

Ik ben van mening dat met het formuleren van onze beroepscode veel van de onduidelijkheden rond de professie van de bedrijfsarts tot het verleden zullen behoren en beveel hem dan ook van harte ter lezing en verspreiding aan.

R.D. Lindeboom, voorzitter NVAB

BEROEPSCODE VOOR BEDRIJFSARTSEN

De bedrijfsarts stelt zich ten doel de gezondheid van werknemers te beschermen en te bevorderen in de relatie tot hun arbeid.

De bedrijfsarts heeft hierdoor zowel te maken met individuele werknemers als met groepen werknemers, werkzaam binnen organisaties die niet primair gericht zijn op de gezondheid van de werknemers.

Tussen individu, groep en organisatie kunnen spanningsvelden bestaan waarbinnen de bedrijfsarts moet functioneren.

Het deskundig functioneren binnen deze spanningsvelden is een essentiële vereiste voor de uitoefening van het beroep van bedrijfsarts.

Categorie 1 - Algemene aspecten

1. De bedrijfsarts is persoonlijk verantwoordelijk voor de uitoefening van zijn/haar beroep.

Toelichting: regels en normen, geaccepteerd door een beroepsgroep, kunnen dienen als referentiekader en richtsnoer voor het handelen van de individuele bedrijfsarts, maar kunnen hem/haar niet ontslaan van zijn/haar individuele verantwoordelijkheid.

2. De bedrijfsarts zal zijn/haar kennis en vaardigheden op peil houden.

Toelichting: voor een adequate zorgverlening op het raakvlak mens - arbeid, dat per definitie voortdurend verandert, is bij- en nascholing een vereiste.

3. De bedrijfsarts zal slechts opdrachten aanvaarden die in overeenstemming zijn met de beroeps-ethiek.

Toelichting: iedere hem/haar gegeven opdracht dient de bedrijfsarts te toetsen aan de door de beroepsgroep aanvaarde normen. Hiervoor is hij/zij persoonlijk verantwoordelijk.

4. De bedrijfsarts behoort zijn/haar beroep uit te oefenen volgens de algemeen aanvaarde normen van fatsoen en volgens de door de beroepsgroep aanvaarde minimumeisen.

5. De bedrijfsarts heeft geheimhoudingsplicht, tenzij

- de wet anders voorschrijft;
- de cliënt waarop de gegevens betrekking hebben, hem/haar van deze plicht ontslaat;
- zwijgen onaanvaardbare risico's voor derden met zich meebrengt en er geen andere mogelijkheid is die risico's weg te nemen;
- er een door wetgever en/of beroepsgroep als misstand beschouwde situatie bestaat.

Toelichting: alles wat de bedrijfsarts uit hoofde van zijn/haar functie ter kennis is gekomen, valt onder de geheimhoudingsplicht.

Deze omvat zowel individuele als bedrijfsgegevens. Van de geheimhoudingsplicht kan hij/zij slechts in uitzonderlijke situaties ontslagen worden. Zorgvuldige afweging en onderlinge consultatie/ overleg met betrokken partijen zijn hier geboden.

Categorie 2 - Aspecten in relatie tot de bedrijfsorganisatie en de samenleving

1. De bedrijfsarts heeft de plicht de gezondheid, veiligheid en het welzijn van de bedrijfspopulatie te bevorderen. Hij/zij zal hierbij een zorgvuldige bedrijfsgezondheidkundige afweging moeten maken tussen individuele, groeps- en organisatiebelangen. Tevens heeft hij/zij zijn/haar verantwoordelijkheid ten opzichte van de volksgezondheid en het maatschappelijk welzijn in het algemeen.
2. De bedrijfsarts zal alleen opdrachten aanvaarden indien zijn/haar positie als onafhankelijk deskundige in voldoende mate is gewaarborgd.
3. Voor het goed functioneren van een bedrijfsarts is het essentieel dat hij/zij toegang heeft tot alle werkplekken, functionarissen en overlegorganen binnen het bedrijf.
4. De bedrijfsarts zal - op basis van ervaring en de beroepsmatig verkregen gegevens - gezondheidsbedreigende situaties signaleren aan de betrokkenen binnen de bedrijfsorganisatie met het doel de geconstateerde gezondheidsbedreigingen waar mogelijk te elimineren.
5. Resultaten van bedrijfsgezondheidkundig onderzoek die van bedrijfs- en algemeen belang kunnen zijn worden door de bedrijfsarts tijdig en volledig openbaar gemaakt met inachtneming van hetgeen bepaald is onder categorie 1 sub 5 en categorie 3, sub 15 en 16.
6. De bedrijfsarts dient zich loyaal op te stellen ten aanzien van het bedrijf c.q. organisatie en de gemeenschap waarbinnen hij/zij als zodanig werkzaam is.

Toelichting: Loyaliteit ten opzichte van de bedrijfsorganisatie houdt in dat de bedrijfsarts een positief-kritische aandacht heeft voor alles wat in het bedrijf gebeurt en van daaruit handelt.

7. De bedrijfsarts zal eventuele bestaande verschillen van inzicht over bedrijfsorganisatie, bedrijfsklimaat of bedrijfsfunctionarissen in het openbaar of ten overstaan van een aan zijn/haar zorg toevertrouwd individu op zakelijke wijze naar voren brengen.
8. De bedrijfsarts verricht slechts handelingen en adviezen op gebieden die gelegen zijn op het terrein van eigen kennen en kunnen.

Toelichting: binnen het aandachtsgebied mens - arbeid zijn vele disciplines en professies werkzaam. De bedrijfsarts zal het arbeidsterrein van die andere disciplines en professies, voor zover in de realiteit aanwezig, respecteren en in het belang van de aan hem/haar toevertrouwde populatie hiermee overleggen en samenwerken. Anderzijds kan de bij de bedrijfsarts aanwezige kennis en kunde hem/haar dwingen de dialoog met andere disciplines en professies aan te gaan.

9. De bedrijfsarts zal meewerken aan de juiste uitvoering van de Arbowet en andere (sociale) wetten, waarbij hij/zij in zijn/haar beroepsuitoefening is betrokken voor zover overige beroepslichten zich daar niet tegen verzetten.

Categorie 3 - Aspecten in relatie tot het aan zijn/haar zorg toevertrouwde individu

1. De bedrijfsarts zal ieder individu binnen de aan zijn/haar zorg toevertrouwde populatie de meest adequate zorg verlenen.

Toelichting: de kerntaak van een bedrijfsarts is preventieve gezondheidszorg zowel op groeps- als op individueel niveau. Deze zorg heeft aspecten van onderzoek, voorlichting, advisering, begeleiding, hulpverlening, ondersteuning en behandeling. Deze aspecten zijn samengevat in de term "zorg".

2. De bedrijfsarts zal een ieder die beroepsarbeid verricht en aan zijn/haar zorg is toevertrouwd zonder aanzien des persoons die zorg verlenen.
3. Voor de bedrijfsarts staan de bedrijfsgezondheidkundige belangen van het aan zijn/haar zorg toevertrouwde individu op de eerste plaats voor zover dit geen ernstige schade toebrengt aan derden.
Zorgvuldige bedrijfsgezondheidkundige afweging van belangen en consequenties dient hierbij plaats te vinden.
4. De bedrijfsarts zal de eigen verantwoordelijkheid van het aan zijn/haar zorg toevertrouwde individu respecteren na zonodig op de uit de beslissing van het individu voortvloeiende consequenties te hebben gewezen.
5. De bedrijfsarts behoort rekening te houden met de levensbeschouwelijke opvattingen van het aan zijn/haar zorg toevertrouwde individu.
6. De bedrijfsarts houdt op zorgvuldige wijze rekening met de beperkte mogelijkheden van het individu om binnen de bedrijfsgezondheidszorg zijn/haar eigen arts c.q. andere hulpverlener te kiezen en zal binnen redelijkheid alles in het werk stellen om eventuele negatieve effecten van dit feit zoveel mogelijk te beperken.
7. De relatie tussen de bedrijfsarts en het aan zijn/haar zorg toevertrouwde individu is wegens de binding van de bedrijfsgezondheidszorg aan organisaties geen vrijblijvende. Deze relatie kan niet zonder consequenties door een van beiden worden verbroken.
8. De bedrijfsarts hoort het aan zijn/haar zorg toevertrouwde individu of diens vertegenwoordiger op begrijpelijke en adequate wijze te informeren.
9. Tenzij de wet uitdrukkelijk anders voorschrijft of indien er gezondheidsrisico's voor derden of acute noodsituaties bestaan, berust de zorg van de bedrijfsarts voor het individu op diens toestemming.
10. De bedrijfsarts zal het vertrouwen van het aan zijn/haar zorg toevertrouwde individu niet beschamen.
11. Indien een belangrijk verschil van inzicht bestaat tussen de bedrijfsarts en het aan zijn/haar zorgen toevertrouwde individu dient de mogelijkheid van een second opinion te worden geboden.
12. Het individu kan een klacht indienen bij een daartoe bevoegde instantie.

13. De bedrijfsarts behoort een individu dat spoedeisende hulpverlening nodig heeft deze op adequate wijze te verstrekken.
14. De bedrijfsarts verzamelt slechts de individuele gegevens die voor een goede uitvoering van de bedrijfsgezondheidszorg nuttig zijn. Hierbij dient de privacy van het individu te worden gewaarborgd.
15. De bedrijfsarts heeft geheimhoudingsplicht van alles wat hem/haar uit hoofde van zijn/haar functie bekend wordt/is geworden (zie ook categorie 1.5.). Hetzelfde geldt voor alle onder zijn/haar verantwoordelijkheid werkende medewerkers.
16. Rapportering aan derden mag slechts na toestemming van het betrokken individu geschieden met inachtneming van hetgeen gesteld is in categorie 1.5.
17. Groepsonderzoek dient, voor zover niet wettelijk verplicht, slechts op vrijwillige basis en na voldoende voorlichting met betrekking tot het doel en de wijze van rapportage, plaats te vinden. Bij rapportage met betrekking tot groepen moeten de gegevens anoniem en niet tot individuen herleidbaar zijn.

Categorie 4 - Aspecten in relatie tot collegae-artsen en andere hulpverleners

1. De bedrijfsarts zal streven naar het in stand houden van een goede samenwerking met andere werkers op het terrein van de bedrijfsgezondheidszorg, gezondheidszorg en de maatschappelijke dienstverlening en met anderen die voor een goede uitoefening van zijn/haar beroep van belang zijn.
2. De bedrijfsarts biedt collegae alle hulp, die hij/zij krachtens zijn/haar deskundigheid en ervaring kan en mag bieden.
3. De bedrijfsarts toont bereidheid tot samenwerking en het verstrekken van goede informatie.
4. De bedrijfsarts zal zich niet laatdunkend uitlaten over collegae en andere hulpverleners in het openbaar of tegenover het aan zijn/haar zorgen toevertrouwde individu.

Toelichting: het mededeling doen over een bestaand verschil van inzicht met een andere collega/hulpverlener dient op zodanige wijze te geschieden dat het persoonlijk of professioneel aanzien van de betrokkene niet onnodig wordt geschaad.
5. De bedrijfsarts zal bij verwijzing van een aan zijn/haar zorg toevertrouwd individu alle relevante informatie verstrekken.
6. De bedrijfsarts zal zo nodig overleg plegen met degene die een aan zijn/haar zorg toevertrouwd individu naar hem/haar verwijst.
7. Wanneer de bedrijfsarts bepaalde bedrijfsgezondheidskundige handelingen aan anderen opdraagt, blijft hij/zij eindverantwoordelijk voor de opdracht, de inhoud en de uitvoering daarvan.
8. Intercollegiale informatie-uitwisseling behoeft de toestemming van betrokkene alsmede een gerichte vraagstelling (zie ook categorie 3.3. en 3.10.).

9. De "beroepscode" of "gedragsregels" hebben ook betrekking op stagiaires en/of assistenten.

Categorie 5 - Aspecten met betrekking tot het vastleggen van patiënten-/cliëntengegevens

1. De bedrijfsarts behoort in het belang van een goede zorg en begeleiding van het aan zijn/haar zorgen toevertrouwde individu een dossier vast te leggen.
2. De bedrijfsarts bewaart het dossier onder zijn/haar verantwoordelijkheid ook na beëindiging van de professionele relatie zolang als zinvol is voor een adequate bedrijfsgezondheidszorg met inachtneming van hetgeen hierover in de wet c.q. officiële richtlijnen is/wordt bepaald.
3. Het individu heeft recht op inzage respectievelijk op aanvulling of correctie van zijn/haar dossier. Van het dossier gescheiden, strikt persoonlijke aantekeningen van de bedrijfsarts vallen daarbuiten.

Ten aanzien van gegevens verstrekt door derden geldt dat indien de bedrijfsarts meent dat deze derden bezwaar tegen inzage door betrokkene zouden kunnen hebben, contact dient te worden opgenomen om in overleg tot een goede oplossing te kunnen komen.

4. Uitsluitend daartoe bevoegde personen hebben toegang tot de dossiers/gegevens.
5. De bedrijfsarts zorgt er voor dat ook in overige opzichten de privacy bij registratie van gegevens gewaarborgd is, overeenkomstig hetgeen hierover in de wet c.q. officiële richtlijnen is/wordt voorgeschreven.